

KULTUREN ÄR HUVUDSAKEN

LANDET RUNT

Hjärtat i Kulturskolan i Sollentuna är den lilla teatern

– här finns utrymme för produktionerna som är en del av verksamhetens växling, mellan undervisning och redovisning, produktion och lärande. Kunskapsmålen är viktiga, och chefen Thomas Näslund vill att kulturskolan ska vara hela kommunens kulturentrum – så nu har man KulturbioGRAF med operavisningar.

text & foto David Berjlund

Tjejeerna i folkguppen börjar spela på en gång, läraren Karin Olsson får haka på.

KULTURSKOLAN I SOLLENTUNA är ny. Eller ... den har långa musikskolerötter, och har hetat kulturskola sedan tidigt 2000-tal, men hösten 2015 flyttade den till nya lokaler.

– Och här har vi i princip byggt upp en kulturskola från grunden, en organisation som ska fungera i de här lokalerna, säger Thomas Näslund.

Lokalerna är betydligt större än förr. Lagom stora, säger Thomas, 1500 kvadratmeter matchar skolans 1750 elevplatser, med lite högre personalbudget skulle resurserna överhuvudtaget vara väl avpassade till den fart det är i verksamheten.

Han visar undervisnings-salar med namn som *Haydn* och *Jaco*, och inomhustorget där föräldrar väntar heter *Teds torg*, efter Sollentunasonen Gärdestad. Bildsalen, elembalos, rum för musikproduktion och planerad textilverksamhet.

Och så teatern. Thomas öppnar dörren, därinne är det tyst.

– Det här har blivit hjärtat i skolan. Den har 55 platser, och den ska vara liten, då har man alltid kontakt. Här kan du se elevföreläsningar, rockspelningar, teatergästspel och live-sänd operabio från Metropolitan, berättar han.

TILL OPERABIO kommer inte främst barnen, och det finns en poäng med det. Kulturskolan ska vara ett kulturentrum, också bortom undervisning och målgrupper.

– Om jag fick bestämma skulle kulturskolaläraren vara som den gamla stadspiparen, undervisa på halvtid och utöva kultur på halvtid. Vi ska rymma så många sidor av kulturen som möjligt!

Med den ambitionen syns förstas Kulturskolan i Sollentuna. Man ger dansshow i

Sollentuna kulturskola

- Sollentuna kommun ligger norr om Stockholm och har cirka 70 000 invånare.
- 1750 elevplatser. I åldern 7-15 är när man 18 %, men man riktar sig till alla mellan 4 och 21. Drygt 60 % är tjejer. »Sett till förvaltningen kan man se det som att vi väger upp för alla killar inom idrotten», kommenterar Thomas Näslund.
- Ämnen: Bild och form, dans (dansmix, showdans, streetdance), Barnens muskvärld (musik, lek och sång), teater & drama, akrobatik, musik, pop/funk/rock, musikproduktion, blåsinstrument, gitarr & bas, piano, stråkinstrument, slagverk, sång, musikteori & fördjupning, samt dansgrupp och enskild sång för unga med funktionsnedsättning. Störst område: musik (piano vanligast), 360 danselever.
- Ingen kö – lediga platser läggs ut så att den som först anmäler sig får platsen.
- Både enskild och gruppundervisning. Inom musiken spelar alla ihop med andra, en del i stadiga ensembler och orkestrar, alla under de brytveckor då vanlig undervisning ersätts av projektorkestrar och grupper.
- Undervisning på fritid (utom uppdragsundervisning som skolorna köper).
- Regelbundna produktioner och upppepp ges bl a i kulturskolans teater och orkestersal, i skolulor och kyrkor.
- Fritids- och kulturrådet ger uppdraget och budgeten, med intäktskrav.
- Sammanlagt arbetar 28 lärare på 22 tjänster – kulturskolechef och biträdande kulturskolechef.

gymnasieaulan och gästar äldreboenden och kyrkor, och vid det stora, årliga nationaldagsfirandet på Edsviks slott spelar skolans symfoniorkester, med ett femtiotal amatörmusiker från tonåren och uppåt.

Sådana produktioner är viktiga i sig, och är dessutom moment som, för alla elever, samspelar med lärandet under vanliga lektioner. Man behöver nöta, och nöta, och nöta – och vissa vad man kan.

– Då vill man ju kunna, och då övar man. Så enkelt är det. Och det ger självförtroende.

En hel del lektioner är enskilda, men alla jobbar ändå också i grupp, för någon vecka

THOMAS NÄSLUND

»Teatern har blivit hjärtat i skolan.« Thomas Näslund är en stolt kulturskolechef. I bakgrunden Timothy Pilotti, akrobatiklärare.

per termin bryts den vanliga rutinen, och så möts eleverna i homogena grupper, där man tillsammans övar på spärflöj. »För att det är världens svåraste instrument!« Och så börjar de spela, innan Karin är färdig. Hon hakar på, och tillsammans gör de musik, precis så fint som man inte tror att det kan vara med nybörjarflöj.

– Den där läten kunde ni utantill, märker ni vad bra det är! Om två veckor är det orkestervecka, så vi har mycket att göra idag, säger Karin.

Hon går igenom en ny låt, pekar på noterna på projektorduken, och så sjunger de tonernas namn - »h, h, ciss, d...«.

Dans- och gymnasalen är lite mindre, och varmare. Terminens andra träff för en

ut lite som en pilbåge?« säger hon, och justerar. Jag frågar om av tjejeerna varför hon spärflöj. »För att det är världens svåraste instrument!« Och så börjar de spela, innan Karin är färdig. Hon hakar på, och tillsammans gör de musik, precis så fint som man inte tror att det kan vara med nybörjarflöj.

– Den där läten kunde ni utantill, märker ni vad bra det är! Om två veckor är det orkestervecka, så vi har mycket att göra idag, säger Karin.

Akrobatikkursen i Sollentuna kulturskola är ny. Läraren Timothy Pilotti demonstrerar ett hopp.

Uppvärmning på akrobatikkursen. »Kör på!«

grupp akrobatikelever börjar en minut efter utsatt tid, med uppvärmning. Läraren Timothy Pilotti ropar: »Höga hopp! Kör på!«. Hur högt kan en 8-åring hoppa? Det är olika, det viktiga är att man satsar, och idén här är tydlig: full fart och raka röt. Timothy visar: håll kvar handen i mattan under hela hjulningen. Sedan finns han där med fysiskt stöd, höga förväntningar och glimten i ögat. Kullerbytta med svåra hopp som avslutning är svårt. Blev det fel? »Kör igen!«

SOM PÅ MÅNGA håll funderar man här på hur man ska nå fler, bredare. Hemmasittande unga, till exempel, unga med funktionsvariationer, och områdena längst söder- och norrut, där kulturskolan har sämre täckning. Thomas Näslund nämner deras avgifter som en

faktor, de är ganska höga. – Fast det är nog inte ekonomin som styr mest, utan hur föräldrar reflekterar om kulturen. <

THOMAS NÄSLUND

Samtidigt ser han, i skolans namnlistor och lokaler, att det är gott om familjer som är nya i Sverige. Och visst – det är riktigt viktigt att nå ut brett med erbjudandet. Men sedan är uppdraget att arbeta med dem som kommer.

– Jag utgår från en skrift som kom 1976, *Den kommunala musikskolan*, den är bra. Där är huvudsaken att eleverna efter förmåga och lust ska bli skickliga utövare, lära sig ämnets tradition och samverka med andra elever.

Social utjämnig, glädjen i kulturen, kamratskapet, att kulturutövande kan ge en vägar in i samhället – allt det är jättebra, men det är sidoeffekter, menar Thomas. Blandar man ihop huvud- och bisak tappar man bort sin roll, och gör jobbet sämre.

HAN TALAR OM borttappade kunskapsmål, och problematiserar kulturskolans ökade fokus på socialt engagemang, ett fokus som drivs av aktörer som Statens Kulturråd och Sveriges kommuner och landsting. Och kulturskoleutredningen ... den försökte laga något som inte är trasigt, tycker Thomas. Det är ju kulturen i sig som är målet, och kunskapen är uppdraget.

– Som kulturskoleledare ska jag vara mån om att musik- eller andra eleverna kan musik, att de kan spela Jimi Hendrix och Bach. Att ha sin historia nära ser jag som viktigt ur ett medborgarskapsperspektiv. »